

ОГЛЯД АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА в Україні

Зміст

Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті та набули чинності у липні 2014 р.

Аграрне законодавство

- Зміни законодавства щодо ринку харчових продуктів
- Утворення наглядової ради для «Аграрного фонду»

Сільськогосподарські землі

- Державний земельний банк ліквідовано
- Зміни до Державного бюджету України: сільське господарство

Податкове законодавство

- Продовжено режим звільнення від оподаткування ПДВ операції з експорту зернових і технічних культур

Законопроекти, які мають важливе значення і знаходяться у законотворчому процесі

Аграрне законодавство

- Законопроект щодо ідентифікації та реєстрації тварин
- Доступ до Державного земельного кадастру для нотаріусів
- Спрощення надання адміністративних послуг

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у липні 2014 р.

Сільськогосподарські землі

- Передача в оренду нерозподілених земель
- Передача державних земельних ділянок у приватне користування
- Ефективне використання земель оборони
- Гарантія цільового використання земельних ділянок
- Розширення прав сільських, селищних та міських рад щодо розпорядження землями

Аграрне законодавство

- Надійність та гігієна кормових засобів
- Безпека та якість харчової продукції
- Спрощення процедури створення фермерського господарства
- Введення адміністративної відповідальності за виробництво та обіг ГМО

Державна підтримка

- Введення обов'язкових угод про соціальне партнерство між органами місцевого самоврядування та землекористувачами
- Нові кандидати для державної підтримки інвестицій в будівництво

Податкове законодавство

- Сплата земельного податку власниками будівель та споруд, які не оформили право власності на земельні ділянки
- Підтримка вітчизняних виробників технічних культур
- Введення спеціального податку з валового доходу великих підприємств

Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті та набули чинності у липні 2014 р.

Аграрне законодавство

Зміни законодавства щодо ринку харчових продуктів

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів» №4179а, зареєстрований 27.06.2014 р., закон прийнято (ініціатори – н/д Продан О.П., н/д Кутовий Т.В., н/д Агафонова Н.В., н/д Белькова О.В., н/д Каплін С.М., н/д Павленко Р.М., н/д Ляпіна К.М., н/д Горіна І.А., н/д Ващук К.Т., н/д Мирний О.Б.)

Закон містить регулювання щодо:

- вдосконалення державного контролю за ввезенням імпортової с/г продукції;
- уточнення термінології з метою забезпечення гармонізації українського законодавства із законодавством ЄС;
- скасування дозвільних процедур, яких не існує в ЄС;
- введення власної відповідальності операторів ринку за гігієну харчових продуктів.

Утворення наглядової ради для «Аграрного фонду»

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про утворення наглядової ради публічного акціонерного товариства «Аграрний фонд» № 637 від 09.07.2014 р.

До складу наглядової ради Публічного акціонерного товариства «Аграрний фонд» входить 6 осіб. Головою назначений заступник Міністра аграрної політики та продовольства - Дикун Андрій Євгенович.

Сільськогосподарські землі

Державний земельний банк ліквідовано

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» №1507-VII, від 17.06.2014 р., вступив у силу 09.07.2014 р.

Державний земельний банк був створений у 2012 р.; його основною функцією передбачалося управління державними землями сільськогос-

подарського призначення, що не підлягали продажу. Ці площі повинні були для цього передатися до уставного капіталу банку. Наразі «Державний земельний банк» ліквідовано.

Зміни до Державного бюджету України: сільське господарство

Проект Закону «Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2014 рік" (щодо корегування показників)» №4308а, зареєстрований 21.07.2014 р. (ініціатор – Кабінет Міністрів України), підписаний Президентом України.

Законом внесені наступні зміни:

- КМУ надано право здійснювати часткову компенсацію процентних ставок за запозиченнями, які залучені на внутрішньому ринку Аграрним фондом для закупівлі зерна у вітчизняних виробників;
- встановлено, що надходження екологічного податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів, що надійшли до спеціального фонду державного бюджету, зараховуються до загального фонду Державного бюджету України;
- до доходів загального фонду Державного бюджету України належать збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства, 31,6 відсотка екологічного податку (крім екологічного податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів).

Податкове законодавство

Продовжено режим звільнення від оподаткування ПДВ операцій з експорту зернових і технічних культур

Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України (щодо удосконалення окремих положень)» №4309а, (ініціатор – Кабінет Міністрів України) вступив в силу 03.08.2014 р.

Законом внесені наступні зміни:

- до 31 грудня 2014 року продовжено режим звільнення від оподаткування ПДВ операцій з експорту зернових і технічних культур;
- скасовано звільнення від оподаткування ПДВ операцій з постачання лісоматеріалів, палив-

ної деревини, відходів лісопереробної промисловості.

Законопроекти, які мають важливе значення і знаходяться у законотворчому процесі

Аграрне законодавство

Законопроект щодо ідентифікації та реєстрація тварин

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ідентифікації та реєстрації тварин» №4987-1 зареєстрований 16.06.2014р. (ініціатор – н/д Ляпіна К.М.), прийнято в першому читанні.

Законопроектом пропонуються наступні нововведення:

- уточнення термінів, прав, обов'язків суб'єктів сфери ідентифікації та реєстрації тварин та відповідальність за порушення законодавства в цій сфері;
- встановлення порядку переміщення тварин по Україні;
- зміни порядку ідентифікації та реєстрації тварин, оформлення і видачі ідентифікаційних документів;
- компенсація вартості робіт та послуг з ідентифікації та реєстрації тварин за рахунок Державного бюджету України.

Доступ до Державного земельного кадастру для нотаріусів

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення повноважень нотаріусів та особливостей реєстрації похідних речових прав на земельні ділянки сільськогосподарського призначення» №3237, зареєстрований 12.09.2013р. (ініціатор – Кулініч О.І., Шабатович О.М.), прийнятий у першому читанні.

Законопроектом вносяться наступні зміни:

- нотаріусам надається доступ до Державного земельного кадастру та право надавати витяг з нього;
- реєстрація похідного речового права на земельну ділянку с/г призначення, право власності

на яку виникло та було оформлено до 01.01.2013р., здійснюється одночасно з державною реєстрацією права власності на цю земельну ділянку;

- на період до 1 січня 2018 року передбачається можливість державної реєстрації права оренди земельної ділянки на підставі заяви, поданої власником в електронній формі;
- запроваджується адміністративна відповідальність за порушення законодавства в цій сфері.

Спрощення надання адміністративних послуг

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо оновлення державного апарату та спрощення надання адміністративних послуг» № 4322а, зареєстрований 21.07.2014р. (ініціатор – Кабінет міністрів України), прийнято у першому читанні.

Метою законопроекту є спрощення надання адміністративних послуг.

Проектом пропонується:

- оприлюднювати інформацію щодо ліквідації, реорганізації суб'єктів господарювання на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади;
- надати повноважень державного реєстратора посадовим особам органів місцевого самоврядування;
- отримувати відомості з Єдиного державного реєстру через офіційний веб-сайт;
- забезпечити загальний доступ до інформації про зареєстровані права та їх обтяження.

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у липні 2014 р.

Сільськогосподарські землі

Передача в оренду нерозподілених земель

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо набуття права власності на земельні ділянки, виділені в натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв) №4288а, зареєстрований 16.07.2014р.

(ініціатор - Апостол М.В.), знаходиться на розгляді у комітеті.

Проектом пропонується надавати право оренди на нерозподілені (невитребувані) земельні ділянки (які ще знаходяться в державній власності) без державної реєстрації права власності на такі земельні ділянки.

Передача державних земельних ділянок у приватне користування

Проект Закону «Про внесення доповнення до Земельного кодексу України (щодо спрощення передачі призначених для ведення особистого селянського господарства земельних ділянок у власність або користування)» №4329а, зареєстрований 22.07.2014р. (ініціатор – Петьовка В.В.), знаходиться на розгляді у комітеті.

Законопроектом пропонується надати повноваження районним державним адміністраціям на передачу земельних ділянок із земель державної власності у власність громадян для ведення особистого селянського господарства, що таким чином призведе до децентралізації управління.

Ефективне використання земель оборони

Проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про використання земель оборони» (щодо ефективного використання земель)» №4362а, зареєстрований 24.07.2014р. (ініціатор – Кіссе А.І.), знаходиться на розгляді у комітеті.

Метою законопроекту є підвищення ефективності використання земель оборони, які повинні використовуватись не для сільськогосподарських потреб, а для бойової підготовки військ Збройних Сил України.

Законопроектом забороняється фізичним і юридичним особам використовувати землі оборони в господарських цілях.

Гарантія цільового використання земельних ділянок

Проект Закону «Про внесення зміни до статті 20 Земельного кодексу України (щодо забезпечення використання земельних ділянок за цільовим призначенням)» № 4365а, зареєстрований

24.07.2014р. (ініціатор - Різаненко П.О.), знаходиться на розгляді у комітеті.

З метою усунення зловживань у сфері приватизації землі, законопроектом пропонується заборонити громадянам змінювати цільове призначення ділянок із земель державної або комунальної власності, набутих шляхом протягом безоплатної приватизації, протягом 5 років.

Розширення прав сільських, селищних та міських рад щодо розпорядження землями

Проект Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу України (щодо передачі земельних ділянок у власність або у користування)» №4371а, зареєстрований 25.07.2014р. (ініціатор – Яценко А.В.), знаходиться на розгляді у комітеті.

Проектом передбачено, що сільські, селищні та міські ради мають право приймати рішення про передачу земельних ділянок у власність або у користування. Мова йде про землі державної власності для будівництва об'єктів, пов'язаних з обслуговуванням жителів територіальної громади району, сільськогосподарського використання, ведення селянського, фермерського господарства, особистого підсобного господарства, індивідуального або колективного садівництва, городництва.

Аграрне законодавство

Надійність та гігієна кормових засобів

Проект Закону «Про безпечність та гігієну кормів» № 4280а-1, зареєстрований 28.07.2014р. (ініціатори – Ляпіна К.М., Мирний О.Б., Горіна І.А.), знаходиться на розгляді у комітеті.

Завданням проекту є приведення у відповідність української термінології до європейської з метою забезпечення гармонізації законодавства, а саме шляхом:

- встановлення чітких положень щодо видів правопорушень та міри покарань;
- створення єдиного контролюючого органу;
- скасування дозвільних процедур та реєстрації, яких не існує в ЄС;

- встановлення вимог до процедур державного контролю кормів;
- встановлення механізму саморегуляції для операторів ринку щодо гігієни кормів, відповідно до загальних вимог законодавства.

Безпека та якість харчової продукції

Проект Постанови «Про відхилення проекту Закону України про державний контроль у сфері забезпечення безпечності та якості харчових продуктів і кормів, благополуччя тварин» №4986/П, зареєстрований 02.07.2014р. (ініціатор – н/д Калетнік Г.И.), питання заслухано.

Проектом Постанови пропонується відхилити проект Закону України «Про державний контроль у сфері забезпечення безпечності та якості харчових продуктів і кормів, благополуччя тварин» (реєстр. № 4986), поданий Кабінетом Міністрів України 02.06.2014. Нагадаємо, що законопроектом пропонується:

- врегулювати питання розробки та запровадження довгострокового плану державного контролю;
- деталізувати питання проведення фізичної перевірки продуктів та підстави для зменшення частоти їх проведення;
- визначити загальні принципи здійснення державного контролю свіжого м'яса, риби та рибних продуктів, молюсків, сирого молока та молочних продуктів та ін.

Спрощення процедури створення фермерського господарства

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення порядку створення фермерського господарства» №4340а, зареєстрований 22.07.2014р. (ініціатор - Лабунська А.В.), знаходиться на розгляді у комітеті.

Проектом передбачається виключення необхідності у підтвердженні досвіду роботи або наявності освіти для отримання (придбання) у власність або в оренду земельної ділянки із земель державної чи комунальної власності для ведення фермерського господарства.

Введення адміністративної відповідальності за виробництво та обіг ГМО

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення державного нагляду (контролю) за обігом генетично модифікованих організмів», №4278а, зареєстрований 11.07.2014р. (ініціатор – Мирний О.Б.), знаходиться на розгляді у комітеті.

З метою посилення контролю біологічної та генетичної безпеки, та виконання норм законодавства суб'єктами господарювання, законопроектом пропонується:

- ввести штрафні санкції за обіг та вирощування сільськогосподарських рослин, насіння з ГМО (за виключенням дозволених та зареєстрованих дослідницьких робіт з ГМО);
- запровадити планові заходи державного нагляду за додержанням заходів біологічної і генетичної безпеки щодо сільськогосподарських рослин та насіння.

Державна підтримка

Введення обов'язкових угод про соціальне партнерство між органами місцевого самоврядування та землекористувачами

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо укладення угод про соціальне партнерство між органами місцевого самоврядування та землекористувачами» № 4339а, зареєстрований 22.07.2014р. (ініціатор – Лабунська А.В.), надано для ознайомлення.

Законопроектом пропонується:

- обов'язкове укладення угоди про соціальне партнерство між органом місцевого самоврядування та землекористувачем до укладення відповідного договору оренди землі;
- визначити мінімальний розмір збору на розвиток соціальної інфраструктури за угодою про соціальне партнерство, у розмірі 5% на рік від нормативної грошової оцінки земельної ділянки, що передається в оренду;
- встановити гарантії виконання орендарем умов угоди про соціальне партнерство.

Нові кандидати для державної підтримки інвестицій в будівництво

Проект Закону «Про внесення зміни до статті 17-2 Закону України "Про державну підтримку сільського господарства України" (щодо потужностей тваринницьких ферм та комплексів)» № 4385а, зареєстрований 28.07.2014р. (ініціатор – Кабінет Міністрів України), знаходиться на розгляді у комітеті.

Законопроектом передбачається поширення державної підтримки інвестицій у будівництво та реконструкцію через наступні заходи:

- зняття існуючих обмежень щодо потужностей тваринницьких ферм та комплексів, які можуть претендувати на часткове відшкодування вартості будівництва та реконструкції;
- додавання до переліку об'єктів, вартість яких може бути частково відшкодована, доїльних залів та створених на кооперативних засадах м'ясопереробних пунктів.

Податкове законодавство

Сплата земельного податку власниками будівель та споруд, які не оформили право власності на земельні ділянки

Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо окремих питань сплати земельного податку)» №4338а, зареєстрований 22.07.2014 р. (ініціатор – Лабунська А.В.), знаходиться на розгляді у комітеті.

Метою проекту є зобов'язання суб'єктів, які оформили право власності на будівлю чи споруду, розташовані за земельних ділянках, право власності на які не оформлено, сплачувати земельний податок.

Підтримка вітчизняних виробників технічних культур

Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання технічних культур» 4136а-1, зареєстрований 01.07.2014р. (ініціатор – Пилипенко В.П.), знаходиться на розгляді у комітеті.

Законопроектом пропонується доповнити перелік операцій з імпорту та експорту зернових

культур, які не звільняються від оподаткування, а саме:

- постачання зернових культур (пшениця, жито, ячмінь, овес, кукурудза, рис, сорго та гречка) сільськогосподарськими підприємствами – виробниками та підприємствами, які безпосередньо придбали такі зернові культури у сільськогосподарських підприємств – виробників;
- постачання технічних культур (ріпак та соняшник) сільськогосподарськими підприємствами – виробниками;
- експорт зернових та технічних культур (пшениця, жито, ячмінь, овес, кукурудза, рис, сорго та гречка; ріпак та соняшник) сільськогосподарськими підприємствами - виробниками та підприємствами, які безпосередньо придбали такі зернові та технічні культури у сільськогосподарських підприємств - виробників;
- постачання зернових культур та технічних культур (пшениця, жито, ячмінь, овес, кукурудза, рис, сорго та гречка; ріпак та соняшник) Аграрним фондом у разі їх придбання з податком на додану вартість.

Введення спеціального податку з валового доходу великих підприємств

Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування валового доходу великих підприємств для забезпечення обороноздатності України», № 4355а, зареєстрований 23.07.2014р. (ініціатор – Чернега Є.Т., Фірсов Є.П.), знаходиться на розгляді у комітеті.

Для фінансування української армії, пропонується ввести щомісячний спеціальний податок з валового доходу великих підприємств. Спеціальний податок буде включатись до складу витрат та обчислюватися за ставкою податку 0,25% від обсягу валового доходу платника податку за звітний період. До великих підприємств відноситимуть ті, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік перевищує 250 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) – перевищує 100 млн. грн.

Автор:

Олександр Поліводський
Юридична фірма "Софія", Київ
opolivodskyy@lawfirmsofiya.kiev.ua

Редакція та контакти:

Фолькер Зассе, Марія Ярошко
Німецько-український агрополітичний діалог
(APD)
Рейтарська 8/5 А, 01030 Київ
Тел. +38044/ 2356327
info@apd-ukraine.de
www.apd-ukraine.de

В публікації «Огляд аграрного законодавства в Україні» розглядаються закони та нормативно-правові акти Верховної Ради <http://portal.rada.gov.ua/>, які мають вагомe значення для сталого розвитку аграрного сектору (тобто, суттєво впливають на сільське господарство та харчову промисловість). Їх можна розподілити наступним чином:

- «Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності протягом періоду, який аналізується» означає: закони, які прийняті Верховною Радою та підписані Президентом, навіть якщо вони набудуть чинності пізніше; Постанови Кабінету Міністрів України.
- «Законопроекти, які мають важливе значення і знаходяться в законотворчому процесі протягом періоду, який аналізується»: наприклад, прийняті Верховною Радою у першому читанні або ті, що опрацьовуються в комітетах, однак, поки не прийняті.
- «Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді протягом періоду, який аналізується» означає: законопроекти, зареєстровані у Верховній Раді або передані на розгляд в комітети.